

De Woonvisie is in strijd met het recht op huisvesting: stop met herstructurering

Concept Gwen 9 sept 2021

Opnieuw heeft het college van B&W een duidelijke boodschap gekregen om lopende herstructureringsprojecten in de stad stop te zetten, met de getroffen bewoners in gesprek te gaan, de Woonvisie te herzien, discriminatie uit te bannen en zeggenschap voor bewoners goed te regelen.

Woonbeleid dat tot doel heeft om het aantal betaalbare woningen te verminderen, zoals de Rotterdamse Woonvisie voor 2030 beoogt, is niet verenigbaar met de verplichting van de overheid om zich in te spannen om het recht op huisvesting te realiseren en te verbeteren. Dit concluderen twee mensenrechtenadvocaten van het Public Interest Litigation Project (PILP) van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) in een brief aan het gerechtshof in Den Haag. Het gerechtshof buigt zich in oktober over het hoger beroep in de rechtszaken over de Tweebosbuurt.

De advocaten van PILP-NJCM vragen het gerechtshof om de belangen van de huurders van de Tweebosbuurt doorslaggevend te laten zijn in de belangenafweging. Hun brief is ook relevant voor andere lopende herstructureringsprojecten waarbij sprake is van gebrek aan zeggenschap in de besluitvorming en vermindering van het aantal woningen in het sociale segment waardoor veel oorspronkelijke bewoners die een laag inkomen hebben niet kunnen terugkeren naar hun buurt.

In juni riep Recht op de stad het college ook al op om lopende herstructureringsprojecten waarbij sociale huurwoningen verdwijnen en/of bewoners onvoldoende zeggenschap of geen recht op terugkeer hebben stop te zetten en eerst met bewoners in gesprek te gaan. Het gaat om de sloop-nieuwbouwprojecten in de Tweebosbuurt, de Wielewaal en Pompenburg en het renovatieproject in Patrimonium's hof. Aanleiding voor deze oproep was een officiële mededeling van vijf Speciale Rapporteurs van de Verenigde Naties over het Rotterdamse woonbeleid en de sloop van de Tweebosbuurt. Zij uitten hun zorgen over de vermindering van de betaalbare woningvoorraad in de context van de huidige woningnood en de bestaande armoede- en daklozenproblematiek in Rotterdam. De VN-Speciale Rapporteurs wezen de overheid bovendien op discriminatie, de impact van gedwongen verhuizing op bewoners en het gebrek aan zeggenschap.

Het college heeft tot nu toe echter geen gehoor gegeven aan de oproep om de lopende projecten te stoppen en eerst in gesprek te gaan met bewoners. Ook heeft het college geen aanzet gedaan om de doelstellingen van de Woonvisie in lijn te brengen met het recht op huisvesting. In haar reactie op de VN-brief, heeft het college de doelstelling van de Woonvisie – de vermindering van de sociale voorraad – verdedigd als noodzakelijk en is het volledig voorbijgegaan aan de serieuze zorgen van de VN-Rapporteurs.

Wethouder Kurvers heeft voor de zomer, in reactie op de VN-brief, aan de gemeenteraad toegezegd een stedelijk Sociaal Statuut op te stellen om de rechten en positie van bewoners die te maken krijgen met herstructureringsplannen te verstevigen. Dit is een belangrijke stap, maar ondertussen weigeren de wethouder en de gemeente om met bewoners die al getroffen zijn door het gebrek aan zeggenschap in gesprek te gaan. Zelfs als genomen besluiten over hun buurten niet zouden kunnen worden teruggedraaid, zou het college zich maximaal moeten inspannen om de consequenties van het gebrek aan zeggenschap te adresseren en zoveel mogelijk te repareren. Op zijn minst moet aan de bewoners die dat willen een terugkeerrecht worden gegarandeerd.

Op verzoeken van bewoners van de Tweebosbuurt en de Wielewaal om in gesprek te gaan verwijzen het college en de gemeente naar lopende rechtszaken, die de mogelijkheden voor een gesprek

zouden beperken. Maar ondertussen kiest de gemeente er niet voor om de herstructureringsprojecten in afwachting van de rechtszaken op te schorten. Het kwalijke gevolg hiervan is dat bewoners een legitiem beroep doen op rechtsmiddelen, maar ongeacht de uitkomst van de rechtszaak hun woning en buurt zullen verliezen.

In de Tweebosbuurt is in april, in dezelfde maand dat de gemeente de VN-brief ontving, namelijk al begonnen met de sloop, terwijl het hoger beroep over de huurontbinding dient in oktober. In de Wielewaal is de nieuwbouw aangekondigd voor het najaar, terwijl de uitspraak in de cassatieprocedure wordt verwacht op 1 oktober. In zowel de Tweebosbuurt als de Wielewaal gaat het om belangrijke kwesties die alles te maken hebben met het recht op huisvesting en belangrijke nationale wetgeving die dit mede moet borgen (de Woningwet). Dit VN-mededeling benadrukt de noodzaak om minimaal deze rechterlijk uitspraken af te wachten, voordat onomkeerbare stappen worden gezet.

Recht op de stad roept het college nogmaals op om de lopende herstructureringsprojecten op te schorten en eerst in gesprek te gaan met bewoners, met als doel om de schending van het recht op huisvesting te erkennen en zoveel mogelijk te repareren. Daarnaast moeten de Woonvisie en de woonpijler van het NPRZ per direct worden herzien en in lijn gebracht worden met het recht op huisvesting, waarbij beschikbaarheid, betaalbaarheid en woonzekerheid moeten worden gegarandeerd.